

PEDAGÓGIA PROGRAM

„MAKK-MARCI” Egészséges Gyermekek Alapítvány
MENŐ MANÓK GYEREKHÁZ – MONTESSORI ÓVODA

2093 Budajenő, Kápolna köz 5.

MENŐ MANÓK GYEREKHÁZ – MONTESSORI ÓVODA

OM AZONOSÍTÓ: 202926

PEDAGÓGIA PROGRAMJA

Budapest, 2014. szeptember 1.

TÖRVÉNYI HÁTTÉR

- Az **Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja** 363/2012.(XII.17.) Korm. Rendelet
- ONAP módosítás szempontjai 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet 6§.
- 1996.évi LXII. **Közoktatási törvény** (a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény módosítása).
- 2011. évi CXC. **Törvény a Köznevelésről** 26§ alapján az óvodában.
- 255/2009.(XI.20) Korm. Rendelet az Óvodai nevelés Országos Alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1966.(VIII.28) Kormányrendelet módosításáról (OAP)
- A Közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény végrehajtásáról szóló 20/1997. (II. 13.) Korm. rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet
- 1997.évi XXXI. **törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról.**
- 1989.évi ENSZ **Gyermekjogi Egyezmény**, melyet hazánk 1991. évi LXIV törvénnyel hirdette ki.
- Az emberi erőforrások miniszterének 32/2012. (X.8) EMMI rendelet.
- Egészségfejlesztés program EMMI 128.§
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXII. Törvény
- Magyarországi Montessori Óvodai Program (1996)

AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Neve: **MENŐ MANÓK GYEREKHÁZ - Montessori Óvoda**
Adószám: 1813440-2-43
Tevékenységi besorolás: 851020 óvodai nevelés

Fenntartó: **„MAKK-MARCI” Egészséges Gyermekek Alapítvány**
(1213 Budapest, Aggteleki u. 5.)

Telefon: 06-26-371-398
Mobil: 06-30-718-4544
E-mail: info@menoovi.hu

Alapító okirat száma: I-2/2014.

Óvoda gyermeklétszáma: 25 fő

Óvoda felnőtt létszáma: Óvodapedagógus 4 fő

Ebből:

Vezető: 1 fő
Óvónő: 1 fő
Fejlesztő pedagógus 1 fő

Technikai alkalmazott 1fő

Dajka 1 fő

Programunk gyermekképe

*„ Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat, megtanulnak hinni.
Ha a gyerekek hitelesen élnek, megtanulják, mit jelent szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek, megtanulják
megkeresni a szeretetet a világban. „*

Dorothy Loww Holtz

A gyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és egyben szociális lény egyszerre.

A gyermek nem tökéletlen felnőtt! Az óvodás gyermek tökéletes gyermek.

Életkori sajátossága a nyitottság, érdeklődés, befogadni vágyás, az önmegvalósításra való törekvés. Természetes fejlődéséhez értő irányításra, elfogadásra, szabadságra van szüksége. Minél tökéletesebb környezetet emelünk köré, minél több lehetőséget nyújtunk számára, minél jobban elfogadjuk olyannak, amilyen, annál kevesebb beavatkozásra lesz szükség a felnőtt részéről.

A gyermek törekszik a világ megismerésére, felfedez, tevékenykedik, emlékezik, gondolkodik, érez. Az érdeklődése az érzelmeiben gyökeredzik. Minél tudatosabban figyel, gondolkodik, annál kíváncsibbá válik, annál több dolgot akar felismerni, felfedezni.

A nevelőnek pontosan azt kell tennie, mint az anyának – szerető odafordulással, a bizalom kiépítésével óvó, személyre szabott gondoskodással, megfelelő segítségnyújtással, a kényszerek kerülésével magához kell „kötnie” a gyermeket, meg kell szereznie rokonszenvét, szeretetét.

Törekszünk arra, hogy minden nap pozitív érzelmekkel élje át környezetéhez való viszonyát, gyarapodjék, gazdagodjék, fejlődjék által, hogy meginduljon az emberré válás útján.

Tartalomjegyzék

HELYZETKÉPÜNK	8
KÜLDETÉSÜNK	9
1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK HELYI PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI	10
1.1 A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás, különleges védelem illeti meg.	10
1.2 A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítését, a gyermekek emberi méltóságának, jogainak biztosítását az óvodai nevelés teljes eszköztárával, az egyenlő esélyeket szolgáló színvonalas, folyamatosan fejlesztett nevelőmunkával szolgáljuk.	10
1.3 Az óvodai nevelés családi nevelést kiegészítő szerepének optimális betöltése óvodánkban Montessori pedagógia és a korai kétnyelvű nevelés adaptációjára, alapelveinek befogadására épül.	10
2. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK – NEVELÉSI CÉLJAINK	13
2.1 GYERMEKKÉPÜNK	13
2.2 ÓVODAKÉPÜNK	13
2.3 NEVELÉSI CÉLJAINK	15
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI ÓVODÁNKBAN	16
3.1 AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA, FELKÉSZÍTÉS A MINDENNAPI ÉLETHEZ SZÜKSÉGES FELADATOKRA	16
3.2 AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI, A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	16
3.3 AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	17
3.3.1 AZ ANYANYELVI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	17
3.3.2 AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	17
3.3.3 A KÉTNyelvű (MAGYAR- ANGOL) NEVELÉS CÉLJA ÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI	18
4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	19
4.1 JÁTÉK	19
4.2 MŰVÉSZETI NEVELÉS: VERSELÉS-MESÉLÉS, ÉNEK, ZENE ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC, RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	19
4.2.1 VERSELÉS, MESÉLÉS	19
4.2.2 ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	19
4.2.3 RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	20
4.3 MOZGÁS	20
4.4 A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE – A MATEMATIKAI GONDOLKODÁS FEJLESZTÉSE, KOZMIKUS NEVELÉS	20
4.5 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	21
5. TERVEZÉS	22
5.1 Évszakra tervezünk.	22
5.2 A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	23
<i>NAPIREND</i>	23
<i>HETIREND</i>	24
6. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE-ELLENŐRZÉS ÉRTÉKELÉS	25
6.1 TESTI ÉRETTSÉG	25
6.2 SZOCIÁLIS ÉRETTSÉG	26
6.3 LELKI FELKÉSZÜLTSG	27
7. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	30
7.1 Kapcsolat a családdal	30
7.2 Kapcsolat a bölcsödével és az iskolával	31
7.3 Kapcsolat a közművelődési intézményekkel	32
8. SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK	33
8.1 Személyi feltételek	33

MONTESSORI ESZKÖZJEGYZÉK

A gyakorlati élet teendőire felkészítő eszközök

Az érzékelést fejlesztő eszközök

Eszközök az írás előkészítésére

A matematikai gondolkodást fejlesztő eszközök

Eszközök földrajzi és természetrajzi ismeretekhez

Eszközök a zenei neveléshez

HELYZETKÉPÜNK

A „MAKK-MARCI” Egészséges Gyermek Alapítvány 2009. február 19-ei dátummal, 10615. sorszám alatt a Fővárosi Törvényszéken bejegyzésre került.

Az Alapítvány által fenntartott 2093 Budajenő, Kápolna köz 5. szám alatti **Menő Manó Gyerekház** jelenleg családi napközi és játszóházként, S0260106 ágazati azonosító szerint gyermekek napközbeni ellátása (Gyvt.43§) szolgáltató tevékenységet végez .

Szolgáltató 2009. óta, tevékenysége során óvodai jellegű képzést nyújt, mely során önálló helyi pedagógiai programunkat „Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja” alapján készítettük el.

A Menő Manók Gyerekházban továbbá 5 éve speciális, Montessori módszerrel folyik a nevelés-oktatás. Alapítványunk tagja a Magyarországi Montessori Szövetségének, így óvodai jellegű nevelő munkák során segítséget és támaszt nyújt Intézményünknek.

A helyi pedagógiai programunk *személyi és tárgyi feltételei* jelenleg is tartalmazzák mindazokat a szükséges előírásokat, melyek az Óvodai Nevelési Országos Alapprogram megvalósítását biztosítják: speciális Montessori eszközrendszer, Montessori pedagógia végzettséggel rendelkező pedagógusok, 50 m²-es csoportszobák, önálló öltöző, EU szabvány szerint felszerelt játszóudvar.

Az óvodáskor végére meghatározott tudás és képességszintek teljesítéséhez pedagógiai programunkban meghatározásra kerültek a *gyermek fejlődési ütemének, képességei aktuális szintjének a nyomon követését biztosító eszközök rendszere, a tevékenységi formák, a fejlesztési területek tervezése az egyéni, differenciált nevelési feladatok ellátása érdekében.*

Fentiek alapján 2009. évi működésünk kezdete óta az óvodáskor végére több gyermek a Nevelési Tanácsadóknak elvégzett iskolaérettségi vizsgálatokon sikeresen teljesítettek a fejlődési jellemzőknek, követelményeknek megfeleltek és megkezdhették iskolai tanulmányaikat.

A fenntartói döntés értelmében **2014. évben Alapítványunk az épületet igényesen felújította és az óvodai szabvány-előírásoknak megfelelő további helyiségeket kialakította, így lehetővé vált, hogy az épületben a jelenlegi működési forma mellett egy óvodai csoportot hoztunk létre, a megfelelő kiszolgáló helyiségekkel, tornaszobával, logopédiai foglalkozásra és egyéb fejlesztésekre, tehetségfejlesztő műhelyre alkalmas szobával.** Intézményünk esztétikus, harmonikus, inger gazdag berendezésére nagy figyelmet fordítunk. Az eszköznormában előírtakon túl, rendelkezünk a teljes Montessori eszköztárral, valamint a kétnyelvű neveléshez szükséges felszerelésekkel. Udvarunkon árnyas és napos területek, mozgásfejlődést segítő eszközök, gazdag játéklehetőségek várják a gyermekeket.

A személyi feltételek tekintetében nagy előny, hogy a Montessori óvodapedagógusok mellett angolul nevelő Montessori pedagógiai asszisztens, fejlesztő pedagógus is dolgozik a csoportban. Ez nemcsak a kétnyelvű nevelés, hanem az egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés, hátránykompenzálás és tehetséggondozás optimális megvalósulását is szolgálja.

KÜLDETÉSÜNK

Küldetésünk a Montessori alternatív pedagógiai módszer hiteles megvalósítása, a gyermeki személyiség optimális kibontakoztatásához szükséges feltételek megteremtésével. A hátrányok kompenzálása, a tehetséggondozás, az egyéni és különleges bánásmód, a differenciált fejlesztés.

A Montessori óvodapedagógus mellett, angolul nevelő Montessori pedagógiai asszisztens, fejlesztő pedagógus foglalkozik a gyermekekkel a teljes nevelési időben. A csoportokban megvalósuló tehetséggondozás mellett minden „nagycsoportos” számára tehetségfejlesztő műhelyfoglalkozásokat biztosítunk.

Pedagógiánk, az óvodai környezet kialakításával és nevelői magatartásunk minden mozzanatával **a gyermeki személyiség egészének fejlesztésére törekszük.** A Montessori pedagógia célja: nyugodt, békés légkörben, egymással toleráns, segítőkész, tevékeny gyermekek nevelése. A pedagógus magatartásával és a környezettel biztosítja az egészséges életvitelt, a gyerekek szocializációját, képességeik differenciáltfejlesztését, érzelmi világuk gazdagítását, a szép iránti vonzalmuk kialakítását. Saját tapasztalatok alapján tegyenek szert minél biztonságosabb alapvető ismeretre, problémamegoldó gondolkodásra. Leljenek örömet az ismeretszerzésben, a kreativitásban, önmaguk fejlesztésében. Ismerjék, szeressék és védjék a természetet. Vegyék észre mindenütt a szépet, tudjanak gyönyörködni a művészeti alkotásokban. A kölcsönös megértés és szeretet, az interakciók, önmaguk és egymás megismerésének, közös élményeknek eredményeképpen alakítsanak ki harmonikus gyermekközösséget. Legyenek boldog gyerekek!

Mi egy olyan óvoda vagyunk, amely azt a célt tűzte ki maga elé, hogy az alapprogram irányelveinek megfelelően, a Montessori pedagógia szellemiségében és pedagógiájában neveli a 3-7 éves korú gyermekeket.

A családokkal való együttműködésben törekszünk az erkölcsi értékrend megalapozására, az élethosszig tartó tanulást elősegítő kulcskompetenciák fejlesztésére. Olyan óvodai életet biztosítunk, melyben a nyugodt, derűs, családi, élményszerzési lehetőségekben gazdag légkör, a tudatosan kialakított környezeti feltételrendszer önállóságra, örömteli játéokra, baráti kapcsolatokra, aktív részvételre, a szabályok tiszteletére, együttműködésre, kreativitásra, problémamegoldásra inspirálja a gyermekeket.

Elsődlegesnek tekintjük a nevelőtestület elkötelezettségét, modell-szerepét, melyet a befogadó, segítő, támogató attitűd határoz meg.

1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK HELYI PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI

1.1 A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás, különleges védelem illeti meg.

Pedagógiai programunkat a gyermekek mindenkifelett álló érdekeinek érvényesülése szolgálatába állítjuk, az alapprogram irányelveit képviseljük.

1.2 A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítését, a gyermekek emberi méltóságának, jogainak biztosítását az óvodai nevelés teljes eszközrendszerével, az egyenlő esélyeket szolgáló színvonalas, folyamatosan fejlesztett nevelőmunkával szolgáljuk.

1.3 Az óvodai nevelés családi nevelést kiegészítő szerepének optimális betöltése óvodánkban Montessori pedagógia és a korai kétnyelvű nevelés adaptációjára, alapelveinek befogadására épül.

- A Montessori pedagógia alapja a gyermekbe vetett bizalom. A gyermekek életét át kell hatnia a szépségnek és a szeretetnek. A szépség szeretete fejleszti a személyiséget, motiválja a cselekedeteket. A szeretet a kreativitás forrása, amely nemcsak valami újnak a létrehozását jelenti, hanem, minden érdeklődéssel, odafigyeléssel, szorgalommal végzett tevékenységet. Montessori meggyőződése, hogy a gyermek saját tevékenysége, tapasztalatai által tanul – a tanulás tágabb értelmében, a szociális tanulás tekintetében is.
- A gyermek belső befogadóképessége határozza meg, mit kell felvennie a környezet sokrétűségéből, s hogy melyik szituáció a legelőnyösebb a pillanatnyi fejlődési stádium számára.
- Az óvodáskorú gyermek azokra a dolgokra koncentráltan tud figyelni, melyek felkeltik érdeklődését. Nyilvánvalóan ez a kulcsa a pedagógiának, a koncentráció ezen értékes pillanatait felismerni. Ha a gyerekek egy tevékenységet mély összeszedettséggel végeznek, utána mindig nyugodtak, belsőleg megerősödtek, barátságosak, s minden vágyuk az, hogy jók legyenek.
- A szabadság fejlődésének következménye egy rejtett vezetés kifejlődése, amelyet a nevelés támogat. A fejlődés aktív, a személyiség felépítését fáradtsággal és saját tapasztalatok segítségével éri el a gyermek. A szabadság jelensége Montessori számára először is a függetlenség és önállóság utáni heves igyekezetben nyilvánul meg. A gyermeknél az emberi méltóság tudata a függetlenség, önállóság tapasztalatából ered. Ha gátoljuk a gyermek tevékenységi vágyát, ez Montessori szerint pedagógiai bűn, megfojtja a gyermek kezdődő szabadságát. Az volt a fiatal Montessori kulcsélménye, hogy a gyermekek egy gyermekotthonban azért voltak rendetlenek és elhanyagoltak, mert nem bocsátottak rendelkezésükre játékokat és más elfoglaltságot lehetővé tevő eszközöket. Aki ma az intézményes nevelés keretei közötti szabadságról beszél, annak egy a gyermeknek a szabadságot lehetővé tevő környezetet kell előkészítenie, és ezt felkínálnia. Mivel az ember teljesen szociális lény, ezért a szabadság is csak szociális keretek között létezhet, hiszen csak az ember embertárrsá válásával valósítható meg. Ezért a gyermeki szabadság a szervezett társadalom alapja. A gyermek szabadon tevékenykedhet, felfedezhet, kísérletezhet, játszhat, tanulhat, kérdezhet, mozoghat, választhat. Ebben egyedüli korlátja a tisztelet és biztonság megtartása a társaival, illetve az eszközökkel kapcsolatosan.

- Montessori pedagógiájában a munka a gyermek minden tevékenységét magába foglalja. Jellemzői azonosak a szabad játék ismérveivel: önkéntesség, öröm, önállóság.
- A gyerek nem külső célért tevékenykedik, az ő célja maga a tevékenység. A gyermek nem a legcsekélyebb erőfelhasználás szabályát követi, egy céltalan tevékenységre is hatalmas energiameennyiséget használ el. „A felnőtt segítsen a gyermeknek, de csak abban, hogy saját munkáját elvégezhesse a világban.” Jelmondata: „Segítség nekem, hogy magam csinálhassam.”
- A tevékenység aktivitás, és ez csak azoknál a gyermekeknél mutatkozik meg, akik a számukra megfelelő környezetben élnek. Montessori gyermekek méretéhez készített bútorai, a gyermekek számára elérhető módon elhelyezett fejlesztő eszközei az akkori kisgyermeknevelést forradalmasították, ma már természetessé váltak a bölcsődei, óvodai nevelésben, az iskolai életben. A gyermekek környezetében nemcsak rendnek, hanem egy bizonyos mértéknek is lennie kell. Az érdeklődés és a koncentráció úgy nő, ahogyan a zavaró és fölösleges tényezők csökkennek. Fontos a csoportszoba esztétikus összehatása, a legyen a gyermekek környezete szép, mert a szépség derűt sugároz.
- A Montessori eszközök magukban hordozzák a kontroll lehetőségét, ezzel teret engedve az esetleges hibák, tévedések önálló javításának. Segítik annak a felismerését is, hogy mindenki tévedhet, de a hibák javíthatóak. Ezzel párhuzamosan a társas kapcsolatokban is toleránsabbá, elfogadóbbá, megbocsátóbbá válnak a gyermekek.
- A Montessori pedagógusnak úgy kell **tűrelmesen** várnia, mint egy szolgának – aki **mindig ott van, ha segítség kell**, s ismeri a gyermeket, s pillantásokból, mozdulatokból érti, hogy mire van szüksége. Úgy kell megfigyelnie, mint egy tudósnak, aki tudja, hogy a kísérletek végén meg lesz az eredmény, csak ki kell azt várni. A szentek **szeretetének és csodálatának** segítségével kell megértenie a gyermeket, önmagát, s a világot. A szeretet szemével kell néznie, s a nem elfogadható viselkedés mögött is a jót kell keresnie. Ezzel fejleszti a teljes személyiséget, kibontakoztatva a gyermek adottságait.

A Montessori pedagógus fő jellemzői:

- Indirekt módszerek alkalmazása, az aktivitás radikális eltolása a gyermek és az előkészített környezet aktivitásának növelése irányában.
- A pedagógus aktív szerepe egyre inkább passzívvá válik, ahogy a gyermekek beilleszkedtek a közösségbe. A pedagógusnak saját magát kell nevelnie, hogy a hagyományos irányító szerepet levetkőzze.
- Megváltozott pedagógus szerep: hosszú magyarázat és szigorúság helyett bölcsesség, mely körültekintő a megfigyelésben, alkalmazkodva az egyes esetekhez és az igényekhez, szolgálat, odasietés, beszéd, vagy éppen visszavonulás és hallgatás. Nyugodtság, türelem, irgalmasság, alázat erényei, és nem szavai jelentik felkészültségét.
- Elsősorban közvetítőként szolgál az eszközrendszer és a gyermekek között, fontos, hogy megfelelő tárgyakat válasszon ki és azokat úgy tudja felajánlani, hogy a gyermekekben mély érdeklődést ébresszen.
- Minden egyes gyermeknek éreznie kell, hogy a pedagógus ott van a háttérben, bármikor hozzá fordulhat segítségért, felvilágosításért.

- A pedagógus minden egyes gyermek teljesítményét saját előző teljesítményéhez méri és értékeli. Nem az eredmény a fontos, hanem az igyekezet, az elmélyült tevékenység.
- Az alapelvekkel való azonosulás és az alkalmazásukban szerzett tapasztalatok vezetnek azokhoz a finom módszerekhez, melyek az egyéni bánásmód és a differenciálás magas szintű megvalósítását eredményezik.

A korai nyelvelsajátításhoz szükséges optimális feltételek elve:

- Az anyanyelv elsajátításhoz hasonlónak tehető folyamatként értelmezzük, ennek megfelelően tervezzük és szervezzük a korai nyelvtanulást (nyelvtanítás helyett).
- Megfelelően képzett szakembereket alkalmazunk (nyelvtudás+korai nyelvelsajátítás módszereinek ismerete, szelíd nyelvi nevelés, tartalom központú, váltogató alprogram alkalmazása).
- A mindennapos rendszeres gyakorlás lehetőségét biztosítjuk a spontán élethelyzetekben és a szervezett tanulási folyamatban egyaránt.
- A létszámhatárok tartását, a kiscsoportos gyakorlás biztosítását a megfelelő munkaformák alkalmazásával érjük el.
- Olyan nyugodt, derűs, szorongásmentes légkört biztosítunk, melyben a próbálkozás természetes, a gyermekek tudják, hogy mindig segítséget, támogatást kapnak, ha vállalkoznak a megszólalásra, a tevékenységekben, játékokban való részvételre.
- A megerősítés, a pozitívumokra való odafigyelés elvét alkalmazzuk.
- Minden gyermeket elismerünk azon a szinten, ahol tart, az önmagához mért fejlődést, az odafigyelést, az erőfeszítéseket metakommunikációval és dicsérettel jutalmazzuk.
- Sikerélményt nyújtunk a gyermekeknek a belső motiváció, a nyelvelsajátításhoz való pozitív viszony megalapozásához.

A játékos, érzékszervi megtapasztalásra, tevékenységekre épülő nyelvelsajátítás elve:

- Óvodáskorú gyermekeknél a nyelvelsajátítás természetes eszközeinek tekintjük a dalokat, ritmikus mondókákat, verseket, melyek mozgással, játékkal összekötve gyorsan rögződnek.
- Az élményszerűség biztosításában nagyon fontosnak tartjuk a játékokat, a játékos, vidám tevékenységeket, érzékszervi megtapasztalásokat, amelyek ennél a korosztálynál az érdeklődés fenntartásának legfőbb eszközei.
- Izgalmas az is a gyermekek számára, hogy egyszer magyarul, máskor angolul kapnak útmutatást, segítséget, értékelést egy – egy óvodai élethelyzetben.

2. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK – NEVELÉSI CÉLJAINK

2.1 GYERMEKKÉPÜNK

Nevelési hatásrendszerünk kialakítása során meghatározó számunkra, hogy az ember mással nem helyettesíthető egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások különösen nagy jelentőségűek a fejlődő gyermeki személyiség szabad kibontakozásában a genetikai adottságok és az érés sajátos törvényszerűségei mellett. Az életkori szakaszonként és egyéneenként változó testi - lelki szükségletek figyelembevételével nevelőmunkánk arra irányul, hogy a hozzánk járó gyermek:

- ismerje önmaga értékeit, legyen pozitív énképe, egészséges önbizalma – boldogan élje meg gyermekkorát,
- igényelje a közös játékot, baráti kapcsolatokat, a közösségi életformát, legyen empátikus, kapcsolatteremtésre, együttműködésre, összetartozásra képes,
- váljék korának megfelelően önállóvá, céltudatosná, aktívvá, tevékenyvé,
- legyen érdeklődő, nyitott, fogékony, örömmel fedezze fel a világot, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd jellemezze az óvodáskor végén,
- az önálló gondolkodásra, döntésre, választásra, önellenőrzésre, összefüggések felfedezésére nevelő Montessori játékeszközök hatására fejlődjön problémamegoldó gondolkodása, kreativitása,
- szükségleteit tudja késleltetni, fejlődjön önfegyelme, gazdagodó érzelmeit korának megfelelően ismerje fel, és kezelje
- ismerje, szeresse és védje a természetet,
- vegye észre mindenütt a szépet, tudjon gyönyörködni a művészeti alkotásokban,
- korának megfelelően fejlett beszédkészséggel, kommunikációs érzékkel rendelkezzen,
- váljék nyitottá az idegen nyelvtanulásra, más népek kultúrájának megismerésére.

2.2 ÓVODAKÉPÜNK

A gyermekek nevelése elsősorban a családok joga és kötelessége, ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik, mely a kölcsönös tisztelet és megbecsülés elvén alapszik.

A gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez többletet biztosítunk a **Montessori pedagógia és a kétnyelvű nevelés személyi és tárgyi feltételrendszerének biztosításával**. Óvodánkban minden pedagógus elvégezte a Montessori képzést és rendelkezünk a teljes Montessori eszköztárral. A kétnyelvű nevelés érdekében csoportjainkban az óvodapedagógusok mellett angolul nevelő Montessori pedagógiai asszisztensek dolgoznak.

Óvodai életünket áthatja a szeretet, mely Montessori megfogalmazásában a kreativitás, az elmélyült tevékenység forrása, valamint a szépség, amely fejleszti a személyiséget és motiválja a cselekedeteket.

Óvodánk a boldog gyermekkor kiteljesítéséhez kíván hozzájárulni:

- a gyermeki személyiséget övező befogadó, szeretetteljes, érzelmi biztonságot, bizalmat és megbecsülést nyújtó légkör megteremtésével,
- alapvető emberi értékek közvetítésével - melyeket modellhatásokkal, szokás, szabály és tevékenységi rendszerünkkel, példaképállítással, meggyőzéssel, magyarázattal és értékelési módszereinkkel interiorizálunk,
- az optimális személyiségfejlődéshez, a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakozásához előkészített környezettel,
- a sokszínű, gazdag, életkor és egyéni szükséglet specifikus tevékenységkínálat, élményszerzési lehetőség biztosításával, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játéokra.

A testi, szociális, értelmi, kommunikációs képességek fejlesztése, a műveltségterületek közvetítése speciális céljainknak (Montessori pedagógia, kétnyelvű nevelés, tehetséggondozás) megfelelő módszerekkel valósul meg.

Vegyes életkorú csoportunkban az eltérő fejlettségű gyermekek szocializáló hatása, minta szerepe nagy erővel bír. A másság sokféleségével való találkozás, a kapcsolatok differenciáltsága, a nagyobbak húzóereje, a szociális érzékenység /együttérzés, alkalmazkodás, elfogadás, megértés, segítőkészség, megegyezés/ hamarabb kialakul, gyorsabban fejlődik.

Programunk speciális vonása leginkább tanulásértelmezésünkben és a gyerekekhez való újfajta viszonyulásunkban mutatkozik meg.

Olyan óvodai életet biztosítunk, melyben a minden gyermekben fellelhető spontán tanulás belső hajtóerői: érdeklődés, kíváncsiság, tevékenységvágy, kompetencia-szükséglet kiteljesedhetnek. A spontán helyzetekben az erős motiváltság miatt a tanulás független a külső megerősítésektől. A siker élményét az eredményes tevékenység önmagában hordozza. A belső indítékok csak az inger gazdag környezetben tudnak optimálisan megnyílni. Ehhez szükség van az értő felnőtt feltételteremtő, kíváncsiságot, figyelmet fenntartó hatásaira.

A játékos, önként vállalt tanulási helyzetekben a pedagógus minta hatására, a gyermekek cselekedve fedezik fel a világot. Mindezt együttesen biztosítják a Montessori eszközökkel való szabad tevékenykedések és az óvodapedagógusok által tervezett, szervezett Montessori körfoglalkozások, az alpprogram tevékenységi területeivel összhangban.

Az óvodapedagógus szerepének újraértelmezése:

- egyrészt az irányító helyett az **indirekt módszereket előtérbe helyező**, együtt érző, segítő, támogató, a gyermekek valódi szükségleteire figyelő, a **gyermeki önállóság, önfegyelm, önfejlesztés fejlődését elősegítő pedagógia** erősítését jelenti számunkra,
- másrészt a **képességfejlesztés, tehetséggondozás professzionalizálását**, különös tekintettel a játékban, a Montessori pedagógiában és a kétnyelvű nevelésben rejlő lehetőségekre.
- sajátosság óvodánkban a kétnyelvű nevelésből adódóan a **Montessori óvodapedagógus** és az angolul nevelő Montessori pedagógiai asszisztens párhuzamos

munkájára épülő „kéttanáros” módszer, mely az egyéni bánásmód, differenciált személyiségfejlesztés hatékonyságát növeli.

2.3 NEVELÉSI CÉLJAINK

Óvodai nevelésünk általános célja az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a **gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szükségleteinek figyelembevételével.** A nevelési funkciók optimális teljesítésével a kisiskoláskor belső pszichikus feltételeinek elősegítése a családokkal együttműködésben.

Speciális céljaink:

- **A Montessori pedagógia célja:** Tevékeny, segítőkész, egymásra figyelő, szépre, jóra fogékony, szabad, boldog gyermekek nevelése. A gyermeki önállóság, önfegyelem, felelősségtudat, az összetartozás érzésének kiteljesítése, a differenciált képességfejlesztés optimális megvalósítása a tudatosan felépített eszközrendszer tervszerű alkalmazásával.
- **A kétnyelvű nevelés célja:** Az angol nyelv iránti érdeklődés felkeltése, korai örömteli nyelvelsajátításon keresztül az érdeklődés fenntartása, a későbbi nyelvtanulás és idegen nyelven történő kommunikáció motiválása, az értelmi képességek fejlesztési lehetőségeinek bővítése.
- **Tehetségpontként működő óvodánk célja:** Minden gyermek önmagához mért erősségeinek felfedezésére, kompetenciáinak megerősítésére, gyengeségeinek kompenzálására épülő differenciált nevelőmunka, melyben a tehetségcsírák a családdal együttműködésben kellő támogatást kapnak kiteljesedésükhöz.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI ÓVODÁNKBAN

3.1 AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA, FELKÉSZÍTÉS A MINDENNAPI ÉLETHEZ SZÜKSÉGES FELADATOKRA

(Montessori mindennapi élet gyakorlatai eszköztára és módszertana alapján)

Célunk:

Az élet tiszteletét, védelmét, a testi-lelki-szociális egészség fejlesztését, a környezettudatos magatartást alapvető értéként kezelő életvitel, attitűd, szokásrend megalapozása, együttműködésben a családdal.

A Montessori pedagógia alapján kiemelt figyelmet biztosítunk a gyermeki önállóság és felelősségtudat formálására, a mindennapi élethez szükséges kompetenciák fejlesztésére.

Feladataink:

- Az egészséges környezet biztosítása - a mindennapi élet gyakorlatai Montessori pedagógiai rendszerében
- A gyermekek testi - lelki egészségének védelme
- A gyermekek testi - lelki egészségének fejlesztése
- Gondozás – önkiszolgálás – szokás-szabályrendszer kialakítása
- A kétnyelvű nevelés megvalósítása

3.2 AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI, A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Célunk:

A másodlagos szocializáció tervszerű alakítása, a közösség szempontjából értékes, egyénileg eredményes, konstruktív életvezetés megalapozása a Montessori pedagógia és a kétnyelvű nevelés adaptációjával.

Feladataink:

- Modellértékű bánásmód, viselkedés, kommunikáció
- Az erkölcsi szokás és normarendszer megalapozása
- Az érzelmi intelligencia fejlesztése
- Egyéni bánásmód, differenciált nevelőmunka
- Kétnyelvű és multikulturális nevelés

Személyes jelenlétünkkel képviseljük a csoportos együttlétet követező, elemi szabályait:

- Úgy viselkedjünk, hogy mindenki jól érezhesse magát csoportunkban! (Csak olyat tegyünk meg másokkal, amit szeretnénk, ha velünk is megtörténne.)

- Igyekezzünk örömet szerezni másoknak, ez mindenkinek jó.
- Segítsünk egymásnak, mikor valakinek szüksége van rá.
- Hagyjuk játszani, tevékenykedni egymást!
- Ha valaki nem tud megegyezni társaival, inkább kérjen segítséget a felnőttektől.
- Aki haragszik, az nem tud jól dönteni. Ezért ilyenkor előbb nyugodjunk meg, akkor találunk jó megoldásokat. (a megnyugtatót tanítjuk: pl. mély levegővétel, a helyzet elhagyása, megbeszélés az óvó nénivel, harag kulturált kifejezése stb.)
- Vigyázzunk a játékokra, rendesen tegyük azokat vissza a megfelelő helyükre.
- Az óvodában minden játék közös. Lehet vele egyedül és együtt is játszani.
- Jobb lesz a játék, ha egy idő után át tudjuk adni a játékot egymásnak, vagy együtt játszunk vele, és tudunk várni, amikor más nagyon jól játszik vele, nem zavarjuk őt.
- Ha valaki több eszközt választ, mindegyiket a saját helyére tegye vissza.
- Ha valaki rombolókat játszik, a magát építse és rontsa le!
- Halkan beszéljünk a csoportszobában egymással, hogy kellemes legyen a hangerő.
- Ha valakinek jó ötlete van, mondja el nekünk. Mások ötleteire is figyeljünk oda.
- Ha valaki el szeretné hagyni a csoportszobát, udvart (mosdó, szekrény), akkor szóljon az óvó néninek.
- Megegyezés szerint havonta egyszer otthoni játék behozható, de a tulajdonosa vigyáz rá.

3.3 AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

3.3.1 AZ ANYANYELVI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Célunk:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése, tudatos, tervszerű hátránykompenzálás és tehetséggondozás a nevelőtevékenység egészében.

Feladataink:

- Előkészített, ösztönző környezet biztosítása
- A természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése
- Valamennyi tevékenységforma anyanyelvi nevelési lehetőségeinek kibontakoztatása
- Megelőzés, korrekció

3.3.2 AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Célunk:

A világ felfedezésének, megismerésének örömeire nevelés holisztikus szemlélettel. A gyermekek természetes tudásvágyának fenntartása az önálló tanulás ösztönzésével az óvodai nevelőtevékenység teljes folyamatában.

Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezés, figyelem, képzelet, gondolkodás) valamint a kreativitás fejlesztése - a Montessori pedagógia és a kétnyelvű nevelés adaptációjával.

Feladataink:

- Előkészített, ösztönző környezet biztosítása
- Tudatos, tervszerű fejlesztés megvalósítása
- Élmény és tapasztalatszerzési lehetőségek, változatos tevékenységek biztosítása, különböző élethelyzetekben való gyakorlása

3.3.3 A KÉTNyelvű (MAGYAR- ANGOL) NEVELÉS CÉLJA ÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Célunk:

Az angol nyelv iránti érdeklődés felkeltése, korai örömteli nyelvtanuláson keresztül az érdeklődés fenntartása, a későbbi nyelvtanulás és idegen nyelven történő kommunikáció motiválása, tehetséggondozás.

Feladataink:

- A kétnyelvű nevelés feltételeinek megteremtése
- A korai angol nyelvelsajátítás alapelveinek megfelelő nevelőmunka kialakítása

4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

4.1 JÁTÉK

Célunk:

Örömteli, élményt adó, elmélyült játéklehetőségekben gazdag óvodai élet kialakítása. A szabad játék túlsúlyának biztosítása mellett a Montessori fejlesztő játékok tudatos alkalmazása. A játék eszköz jellegének professzionalizálása, a testileg-lelkileg egészséges személyiség kibontakoztatása, a szülők szemléletformálása.

Feladataink:

- Az óvodapedagógus játékbeli szerepének kiteljesítése a szabad játékban (légkör, elegendő idő, játszóhely, eszköz, tapasztalat és élményszerzési lehetőségek, különböző játékformák lehetőségének biztosítása)
- Feladataink az irányított játékok vezetésében, különös tekintettel a Montessori játékeszközökre
- A kétnyelvű nevelés megvalósítása a játék során

4.2 MŰVÉSZETI NEVELÉS: VERSELÉS-MESÉLÉS, ÉNEK, ZENE ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC, RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

4.2.1 VERSELÉS, MESÉLÉS

Célunk:

A gyermekek lelki egészségének kiteljesítése, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődésük, belső képalkotásuk elősegítése, az irodalom iránti fogékonyság, az esztétikai értékrend megalapozása.

Feladataink:

- Életkornak, csoportösszetételnek megfelelő, esztétikailag igényes anyag közvetítése
- A verselés, mondókázás, mesélés szeretetére nevelés
- Verselés, mesélés, mondókázás angol nyelven

4.2.2 ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Célunk:

A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, az éneklés, az énekes játékok, gyermektánc megszerettetése, a zenei ízlés formálása. A zene és a közös játékok örömeinek megélésén keresztül a szociális, értelmi, kommunikációs, mozgásos képességek komplex fejlesztése.

Feladataink:

- A zenei anyagok életkornak megfelelő válogatása és közvetítése
- A zenei tevékenységek változatos formáinak biztosítása
- Angol nyelvelsajátítás zenei anyagok felhasználásával

4.2.3 RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Célunk:

A változatos ábrázoló tevékenységek örömteli gyakorlásával, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagításával a saját képi formanyelv, az alkotó, kreatív önkifejezés fejlődésének elősegítése tudatos, differenciált képességfejlesztéssel. Az esztétikai élmények befogadásának megalapozása, igény kialakítása saját megjelenés és a környezet esztétikai formálására.

Feladataink:

- A feltételrendszer megteremtése
- A tevékenység változatos formáinak biztosítása
- Kétnyelvű nevelés megvalósítása

4.3 MOZGÁS

Célunk:

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgáshoz való pozitív viszony megalapozása, a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatásának biztosítása. A mozgáskoordináció, a nagy- és finommozgások intenzív, differenciált fejlesztése, az egészséges életmódra nevelés hatásainak kiegészítése, a személyiség erkölcsi, akarat tulajdonságainak megerősítése.

Feladataink:

- A spontán, a szabad játék keretében végzett mozgásos tevékenységek feltételeinek biztosítása az épületben és a szabad levegőn.
- Irányított mozgásos tevékenységek szervezése az óvodai élet minden napján az épületben és/ vagy a szabad levegőn.
- Az angol nyelvelsajátítás elősegítése mozgásos játékokkal

4.4 A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE – A MATEMATIKAI GONDOLKODÁS FEJLESZTÉSE, KOZMIKUS NEVELÉS

Célunk:

A természeti – emberi – tárgyi környezet cselekvő felfedezéséhez, megismeréséhez fűződő pozitív érzelmi viszony, holisztikus szemlélet alakítása, az értékek védelmére, megőrzésére nevelés, a fenntartható fejlődés elveinek, szokásainak megalapozása. Az önálló

véleményalkotás, döntési képesség, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, matematikai tapasztalatok gyarapítása.

Feladatok:

- A szervezett tapasztalatszerzés tervszerű gazdagítása
- A környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások alakítása
- Matematikai tapasztalatok bővítése - A matematikai gondolkodás fejlesztése Montessori módszerekkel
- Kétnyelvű nevelés megvalósítása

4.5 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Célunk:

A gyermeki munka, a munkajellegű tevékenységek megszerettetésén keresztül olyan képességek, készségek, attitűdök, tulajdonságok megalapozása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermek közösségi kapcsolatait, feladattudatának, kötelességteljesítésének alakulását.

Feladataink:

- A munkajellegű tevékenységek feltételeinek megteremtése, változatos formáinak gyakorlása
- Fejlesztő értékelés a folyamatban
- Kétnyelvű nevelés megvalósítása

5. TERVEZÉS

5.1 Évszakra tervezünk.

Három hónapos átfogó kerettervet készítünk. Ebben követjük a természet változásait, beiktatjuk az ismerkedést a társadalmi környezet egyes helyeivel, mozzanataival; a néphagyományokat, ünnepeket.

Az éves tervet követve készítünk terveket. Ezen belül tervezzük meg a Montessori eszközök bemutatását. Ez nehézségi sorrendben történik, de gyermekenként vagy kisebb gyermekcsoportonként értendő.

Mindig figyelembe kell venni a különböző gyermekek tevékenységét, érdeklődését, fejlettségi szintjét. Így ugyanazt az eszközt többször is betervezhetjük, ha azt szükségesnek ítéljük meg. Gyakran előfordul, hogy a gyermekek egymástól tanulják meg egy-egy eszközzel folytatható tevékenységet, akkor annak bemutatása elmaradhat.

Tervünket rugalmasan kezeljük és mindig a helyzetnek megfelelően módosítjuk. A szabadidős tevékenység idejét is betervezzük és a mikro csoportos és az egyéni fejlesztő foglalkozásokat is.

Szervezett foglalkozást tervezünk testnevelésből heti egy alkalomra meghatározott napra és időpontra. Vegyes korcsoportban a gyermekek különböző fejlettségének figyelembe vételével megszathatjuk a csoportot, de foglalkoztathatjuk őket együtt is.

Ének-anyagot is globálisan tervezünk és alkalomszerűen minden nap énekelünk, zenélünk, de heti egy alkalommal meghatározott időpontra tervezünk ének foglalkozást. Ez tartalmazza a zenei feladatokat.

A csendjátékot minden nap ugyanabban az időpontban tartjuk. Tartalmát két hetes tervünkben rögzíthetjük. A heti rendbe be kell iktatnunk az egyes gyermekek vagy kisebb csoportok számára az óvoda saját programjában szereplő speciális foglalkozásokat is. (logopédia, úszás, nyelvtanulás stb.)

Külön fejezetet képezzen tervünkben a családdal, a bölcsödével, iskolával és a különböző intézményekkel, szervezetekkel tartandó kapcsolatok mozzanatai.

5.2 A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Célunk:

Az óvodáskorú gyermekek képességeinek optimális fejlesztése, a szándékos tanuláshoz való pozitív hozzáállás megalapozása, a kívánatos attitűdök erősítése, ismereteik, tapasztalataik bővítése és rendezése minden tevékenységi területen az egész nap folyamán.

Feladataink:

- Az életkori és egyéni sajátosságoknak, a csoport összetételének megfelelő tanulási folyamat biztosítása a Montessori pedagógia és a kétnyelvű nevelés adaptációjával.
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás szerepének optimalizálása a gyermeki személyiség fejlődésében

NAPIREND

Napirend minta

Időtartam	Gyermeki tevékenységek
7 ³⁰ -9 ⁴⁵	Szabad játék, párhuzamos tevékenységek, egyéni fejlesztő foglalkozások Montessori eszközökkel, Ezen belül: 8-tól 9-ig folyamatos reggeli (kézmosás, testápolás)
9 ⁴⁵ 10 ²⁰	Csoportos, komplex fejlesztő tevékenységek: Montessori kör, tevékenységekben megvalósuló tanulás magyar és angol nyelven, mindennapos testnevelés
10 ²⁰ -10 ⁴⁵	Kézmosás, gyümölcssevés, öltözködés
10 ⁴⁵ – 12h	Udvari játék, séta
12 h -13 h	Öltözködés, testápolás, ebéd
13 h -15 h	Fogmosás, mesehallgatás két nyelven, relaxációs zene, pihenés
15h – 15 ³⁰	Ébredés, testápolás, folyamatos uzsonnázás
15 ³⁰ - 17 h	Szabad játék, jó időben az udvaron, egyébként a csoportszobában
17-17.30	Szabad játék összevont csoportban

A szorgalmi időszak után (június, július hónapban) időjárástól függően az étkezési és a pihenő idő kivételével egész nap az udvaron biztosítjuk a szabad játékot és az egyéb szervezett, kezdeményezett tevékenységeket.

HETIREND

A heti rendet a gyermekcsoportok óvodapedagógusai alakítják ki, és a csoportnaplójában rögzítik.

A heti rend kialakításában biztosítjuk a párhuzamosan végzett, differenciált tevékenységeket, a komplexitást, valamint a projekt módszer alkalmazására is hagyunk időkereteket.

Heti rend minta

Hétfő	Csoportos, komplex tevékenységekben megvalósuló tanulás az anyanyelvi nevelés kiemelésével a Montessori körben, magyar és angol nyelven, mindennapos testnevelés.
Kedd	Csoportos, komplex tevékenységekben megvalósuló tanulás a matematikai nevelés hangsúlyával a Montessori körben, magyar és angol nyelven- Mozgás
Szerda	Csoportos, komplex tevékenységekben megvalósuló tanulás a művészeti nevelés kiemelésével a mindennapi élet gyakorlatainak kiemelésével a Montessori körben magyar és angol nyelven, mindennapos testnevelés
Csütörtök	Csoportos, komplex tevékenységekben megvalósuló tanulás a művészeti nevelés és a mindennapi tevékenységek, az érzékelés - észlelés fejlesztés kiemelésével a Montessori körben, magyar és angol nyelven, mindennapos testnevelés
Péntek	Csoportos, komplex tevékenységekben megvalósuló tanulás a kozmikus nevelés és az kiemelésével a Montessori körben, magyar és angol nyelven, mindennapos testnevelés

6. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE-ELLENŐRZÉS ÉRTÉKELÉS

Az **iskolai élet megkezdéséhez** szükséges fejlettséget, feltételeket az alapprogram három területen fogalmazza meg: **testi, lelki, szociális érettség**. A három terület alá soroltuk be azokat a fejlődési jellemzőket, melyek a gyermekek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként alakulnak ki a gyermekek többségénél az óvodáskor végére.

A szempontok alapján mérlegeljük az egyes gyermekek iskolakezdésének optimális időpontját, majd szakmai véleményünkről tájékoztatjuk a szülőket. Ha álláspontunk nem egyezik a szülők véleményével, szakértői vizsgálatot kérünk. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre a szakemberek döntése alapján.

6.1 TESTI ÉRETTSÉG

A testi fejlettség jellemzői:

- első alakváltozás, fogváltás, életkornak megfelelő fizikai teherbírás kialakulása.

A fejlődés jellemzői az egészséges életmód alakítása, felkészülés a mindennapi élethez szükséges feladatokra területén:

- Vannak ismeretei az egészség értékéről.
- Tud néhány környezettudatos magatartással kapcsolatos szokást.
- Igénye van a rendezett külsőre.
- Szokásává vált a rendszeres, gondos tisztálkodás (mosakodás, fogmosás, toaletthasználat).
- Szükség szerint használ zsebkendőt.
- Megtartja a kulturált étkezés szokásait.
- Önállóan öltözik, vetkőzik, ruháját rendbe rakja.
- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- Mozgását, testi szükségletei kielégítését irányítani képes.

A fejlődés jellemzői a mozgás területén:

- Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban.
- Tud ütemtartással járni.
- Tud rövidebb távon egyenletes iramban futni.
- Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
- Tud gurulóátfordulást végrehajtani előre.
- Tud helyben labdát vezetni.
- Mászásban, kúszásban ügyes.
- Testsémája, kezessége kialakult.
- Tud a térben tájékozódni, ismeri az irányokat.
- Az irányított mozgást is önfejelemmel végzi, társaira figyel.

6.2 SZOCIÁLIS ÉRETTSÉG

A fejlődés jellemzői az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés területén:

- Jó kapcsolatban van a társaival, a csoportban dolgozó felnőttekkel – szeret óvodába járni, közösségben élni, tevékenykedni.
- Igényévé válik a csoportban kialakított helyes viselkedés és cselekvés szokásainak, szabályainak megtartása (belső kontroll, lelkiismeret, kötelességtudat fejlődése) együttműködésre képes.
- Pozitív és negatív érzelmei kulturált kifejezésére törekszik.
- Konfliktusos helyzetben a csoportnormák alapján egyezkedik társaival, felméri, mikor van szükség a felnőttek segítségére.
- Énképe pozitív, van önbizalma.
- Szociálisan elfogadható önérvényesítésre képes.
- Igazságtudata alakulóban van.
- A kudarc és a siker feldolgozására életkorának megfelelő szinten képes.
- Érdeklődik társai, barátai iránt, van mi tudata.
- Véleményalkotásra, döntésre korának megfelelő helyzetekben képes.
- Felnőtt kérés nélkül is segíti társait a tevékenységekben.
- Figyelmesen meghallgatja társait és a felnőtteket.
- Kívánságait, elképzeléseit tudja késleltetni, tud várni.
- Természetesnek tekinti, elfogadja a különbözőségeket.

A fejlődés jellemzői a játék területén:

- Elmélyülten, örömmel játszik, többféle játékformában, egyedül és társakkal egyaránt.
- Képes alkalmazkodni a csoportban élő játék szabályaihoz.
- Részt vesz a játékszabályok kialakításában, fejlesztésében.
- Le tud mondani egy-egy játékszerről.
- Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait, ötleteit.
- Képes az együttjátszásra, cselekvései másokkal való összehangolására, vezető és vezetett helyzetben egyaránt.
- Tud szerepet vállalni, azzal azonosulni.
- Tud kezdeményezni, vannak kreatív ötletei.
- Társaival való kommunikációjának hangneme kedves.
- Képes az eszközök kiválasztására, a hely kialakítására, a szükséges kiegészítők barkácsolására játékához.
- A játéktémát napokon keresztül is képes játszani társaival.

A fejlődés jellemzői a munka jellegű tevékenységek területén:

- Szívesen végez munka jellegű tevékenységeket.
- Szívesen vállal egyéni megbízásokat.
- Aktívan részt vesz a teremrendezésben, játékelrakásban.
- Részt vesz a kerti munkában.
- Egyéni feladatait önállóan, feladattudattal, kitartóan, igényesen végzi.
- A munkavégzéshez kapott eszközök önálló használatára képes.
- Az eszközöket, anyagokat, szerszámokat gondosan, tisztán rakja el.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére.
- A közös munkában együttműködő.
- Szükség esetén segít társainak.

6.3 LELKI FELKÉSZÜLTSEÉG

A fejlődés jellemzői az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés területén:

- Gondolatait, érzelmeit érthetően fejezi ki, folyamatosan kommunikál.
- Minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- Végig tudja hallgatni, megérti mások beszédét.
- Tisztán ejti a magán és mássalhangzókat.
- Érdeklődik környezet tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Egyre pontosabb, valósághű észlelésre képes.
- Alakulóban van a valósághoz közelítő képzeleti működés.
- Szándékos figyelemre, szándékos beérésre, felidőzésre képes.
- Cselekvő- szemléletes és képi gondolkodása mellett, elemi fogalmi gondolkodása kialakulóban van.
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodása kialakulóban van.

A fejlődés jellemzői az angol nyelvi fejlesztés és nevelés területén:

- Pozitív attitűd más népek nyelve, kultúrája iránt.
- Pozitív beállítódás idegen nyelvek elsajátítására.
- Az angol beszéd, kultúra szeretete.
- Beszédértés: korának megfelelő passzív szókincs az óvodában nap, mint nap átélt élethelyzetekben.
- Beszédkészség: korának megfelelő aktív szókincs az óvodában feldolgozott témákban.
- Beszédbátorság, beszédaktivitás.
- Törekvés az angol nyelvű magyarázatok, kérések megértésére, angol válaszra.
- Dalok, versek, mondókák, mesék megértése angol nyelven.
- Dalok, versek, mondókák eljátszása, ismerete angol nyelven.
- Képesség néhány dal, vers önálló előadására.

A fejlődési jellemzői a külső világ tevékeny megismerése –matematikai gondolkodás fejlesztése, kozmikus nevelés területén:

- Szűkebb, tágabb környezetéről és a világegyetem kialakulásáról és működéséről elemi ismeretekkel rendelkezik: tudja lakcímét, szülei, testvérei nevét, szülei foglalkozását, saját születési helyét, idejét. Ismeri környezet növényeit, állatait, részt vesz a növénygondozásban, a természet védelmében, ismeri a bolygókat, a kontinenseket, az állatok, növények fejlődését, élőhelyeit.
- Megkülönbözteti az évszakokat és a napszakokat.
- Ismeri a színeket, azok sötétebb és világosabb árnyalatát.
- Ismeri a közlekedési eszközöket, betartja környezet gyalogos közlekedésének legfontosabb szabályait.
- Ismeri az óvoda közelében lévő közintézményeket.
- Képes a hasonlóságok és különbözőségek megállapítására, tud szempontok szerint csoportosítani.
- Helyesen használja a tő és sorszámneveket.
- Megkülönbözteti a jobb és bal irányt, érti, és helyesen használja a névutókat.
- Képes a tárgyakat legalább 20-ig megszámlálni, összehasonlítani mennyiség, nagyság, forma és szín szerint, tud 20-as számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni.
- Képes két kiterjedést, vagy mennyiséget egymással egyenlővé tenni, vagy valaminél kisebbet, többet, nagyobbát létrehozni.

A fejlődés jellemzői a művészeti tevékenységek területén: Verselés-mesélés

- Szívesen ismételteti a verseket, mondókákat.
- Várja, igényli a mesehallgatást.
- Néhány mondókát, verset, mesét képes emlékezetből felidézni.
- Ismert mesék képeit sorba rendezi.
- Képekről képes logikus történetet mondani.
- Tud mesét, történetet önállóan kitalálni, azt mozgással, ábrázolással megjeleníteni, kifejezni.
- Bábok, eszközök, díszletek elkészítésében részt vesz, használja azokat.
- Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- A népmesei szófordulatok beépülnek passzív szókincsébe, alkalmasszerűen használja azokat.
- A mesekönyvek iránt érdeklődik, gondosan bánik azokkal.

Művészeti tevékenységek: Ének-zene, énekes játék, gyermektánc fejlődési jellemzői:

- Szívesen hallgat zenét, örömmel vesz részt a közös éneklésben, énekes játékokban, gyermektáncban.
- Tud néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni.
- Tud dallam, vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- Tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Tud társaival térformákat kialakítani.
- A különböző mozgásokat és táncmozdulatokat társaival együtt, egyöntetűen, esztétikusan végzi.
- Tud irányítás nélkül eljátszani néhány dalos játékot.
- Felismeri a halk - hangos, magas - mély, lassú – gyors éneklést, és tud halkan, hangosan énekelni, beszélni.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, tudja mindkettőt mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni.
- Ismer néhány hangszert.

Művészeti tevékenységek: Rajzolás, festés, mintázás, kézi munkafejlődési jellemzői:

- A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka kedvelt tevékenységévé, önkifejezése kifejező eszközévé válik.
- Élményeit, gondolatait egyéni módon fejezi ki.
- Ábrázolására jellemző a változatos színhasználat, formagazdagság.
- Egyre precízebb mozdulatokat kívánó feladatokat is képes elvégezni, vág, hajtogat, ragaszt.
- Ismeri az ábrázolási technikákat, eszközöket, anyagokat térben és síkban való alkotáshoz egyaránt.
- Építésben, téralakításban együtt tud működni társaival.
- Ismer népművészeti tárgyakat, népi motívumokat, kézműves technikákat.
- Kialakul esztétikai érzéke, képes a szép meglátására.
- Örül az általa készített alkotásoknak, mások alkotását is becsüli.
- Ceruzafogása háromujjas.

A Montessori csoportban folyamatosan (3-4 évig) minden gyermekről **egyéni megfigyelési naplót vezetünk**, amelybe negyedévenként legalább egyszer feljegyzéseket készítünk az alábbi szempontok szerint:

- a gyermek szociális magatartása,
- érzelmi életének jelzései,
- érzékelő - képesség fejlődésének lépései,
- beszédképesség fejlődése,
- a logikai gondolkodás fejlődése,
- családi élet esetleges változásai.

A tevékenységeket/játékokat a Montessori eszközökkel közös táblázaton folyamatosan jegyzetel és onnan negyedévenként az egyes gyermekek naplójába átírva.

Az egyes gyermekek nevelésében, fejlesztésében az előttünk álló feladatokat meg kell fogalmazni, és amikor teljesítettük megjelölni, alá jegyezve a dátumot.

Pedagógusainktól elvárás, hogy folyamatosan is értékeljük a gyermekek magatartását, tevékenységeit. Örüljünk együtt a gyermekekkel sikereinek. Az egyes gyermek teljesítményét saját adottságaihoz és előző teljesítményéhez hasonlítsuk, mérjük, és ennek alapján értékeljük.

Minden gyermeknek jól esik a dicséret, de csak úgy szabad dicsérni, hogy az a gyermek érzelmi életének, személyiségfejlődésének kedvezzen. A magatartás hibáira is rámutathatunk, de hangvételünkből, metakommunikációnkból a gyermekeknek meg kell éreznünk jóindulatunkat, szeretetünket.

7. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

7.1 Kapcsolat a családdal

Feladataink:

Az óvodai nevelés folyamatában a családdal szoros kapcsolatot kell kialakítani. Az óvodaválasztás időszakában **tájékoztatjuk a szülőket a Montessori rendszer sajátosságairól**, a vegyes csoport előnyeiről.

Feladatunk, hogy megnyugtassuk őket, hogy akár kicsi a gyermekük, akár nagyobb, kedvezőbb számukra a vegyes csoport, különösen, ha a testvérek együtt maradhatnak.

Szülői értekezleten ismertessük a Montessori pedagógia alapelveit és gyakorlatát. Ha kívánják, tegyük a szülők számára lehetővé, hogy az eszközöket kézbe vehessék és ismerkedjenek funkcióikkal.

A nevelési év során teremtsünk több alkalmat arra, hogy a szülők az eszközökkel játszhasanak. Ha önmaguk is érzékelik minden eszközsajátosságát: formáját, illetve színét, súlyát, kiterjedését, stb., akkor a felfedezés, a ráismerés örömét is gyermekeikhez hasonlóan átélhetik. A Montessori pedagógia alaposabb megismerésével még jobban megérthetik gyermekük kíváncsiságát a világdolgai iránt és feltehetően még nagyobb türelemmel fognak kifogyhatatlan kérdéseikre válaszolni.

A folyamatos kölcsönös információ, az állandó, rendszeres kontaktus nem csak biztonságot jelent szülőknek, pedagógusnak egyaránt, hanem hozzájárul a gyermekboldogságához, egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez. Ennek érdekében nem csak a fogadó órákon mondhatják el a szülők gondjaikat, hanem nap, mint nap tegyük lehetővé a rövid információcserét.

Szervezzünk lehetőség szerint minél több közös programot gyermekek, szülők, pedagógusok részére, pl. játékeszközök készítése, közös séták, kirándulások, hétvégi együttlétek az egész csoporttal, vagy néhány barátkozó gyermekkel és szüleikkel. Így mindannyian tapasztalhatják, hogy hogyan viselkednek a felnőttek és a gyermekek egymással.

Az óvónő igyekezzen elfogadtatni Montessori pedagógiai elveit, különösen a toleranciát, az egymásra figyelést, az egymáshoz való alkalmazkodást.

A világ megismerésének folyamatában az együttes felfedezések öröme, a közös alkotások eredményessége érzelmileg még közelebb hozza a gyermekeket a felnőttekhez. A helyi hagyományokhoz alkalmazkodva az ünnepek, ünnepélyek előkészítésébe igyekezzünk a szülőket minél nagyobb létszámban bevonni.

Javasoljuk, hogy a családok szervezzenek hétvégén gyermekeikkel közös programokat. Menjenek játszótérre, kirándulni, múzeumba, állatkertbe, használják ki a helyi közművelődési intézmények által ajánlott programokat. Sok esetben az óvoda hatásának köszönhetően a gyermek kezdeményezésére mennek el a családok különböző rendezvényekre. A közös élmények felnőttként is a gyermekkor legszebb emlékeivé válhatnak.

Meg kell értetni a szülőkkel, milyen fontos az, hogy esténként meséljenek elalvás előtt gyermeküknek. Ez erősíti az érzelmi kapcsolatot a szülő és gyermeke között. Hívjuk fel a szülők figyelmét arra is, hogy hogyan alakítsák ki – lehetőség szerint – a gyermek otthoni környezetét úgy, hogy értelmes tevékenységgel játszasson, dolgozhasson, élhessen benne. A munkafolyamatok végzésénél engedjék önállóan dolgozni, ne végezzék el vagy fejezzék be helyette a munkát.

Ha segíteni akar a felnőttnek a házi munkában, tegyük ezt lehetővé. Megmutathatjuk, hogy hogyan csinálják, és aztán bízzanak meg benne, hogy el tudja végezni. Játsszanak is gyermekükkel, ha azok igénylik – rájuk figyelve, értőn, baráti módon.

Beszélni kell a szülőknek arról is, hogy ne legyenek előítéleteik a testileg fogyatékos, más nemzetiséghez, más etnikumhoz tartozó gyermekek iránt. A pedagógusok megfelelő hozzáállása sokat segíthet a szülők szemléletének alakításában.

7.2 Kapcsolat a bölcsödével és az iskolával

Feladataink:

A nevelés folyamatosságának biztosítására az óvónőknek arra kell törekedni, hogy kapcsolatot tudjanak kiépíteni azokkal a bölcsödékkel, ahonnan óvodásaik jönnek, illetve azokkal az iskolákkal, amelyekbe majd a legtöbben járnak.

Az intézmények egymásra épülnek, de Montessorival együtt – az általános felfogással ellentétben – valljuk, a gyermekintézményeknek az a feladatuk, hogy mindent megtegyenek a gyermekek egészséges fejlődése érdekében, nem pedig az, hogy a következő intézmény követelményeire felkészítsék a gyermekeket. A ráépülő intézménynek pedig a gyermekek belépésekor meg kell ismernie minden egyes gyermek adottságait, fejlettségi szintjét, személyiségének sajátosságait és abból kell kiindulni egyéni nevelési feladatainak meghatározásában.

Lehetőség szerint látogasson el az óvónő a bölcsödébe, ahonnan gyermekeket vár és tájékozódjék leendő óvodásainak körülményeiről, személyiségéről.

Megkérheti a bölcsőde gondozónőjét, hogy látogassa meg az óvodát azokkal a gyermekekkel, akik majd hozzá kerülnek. Az előzetes ismerkedéssel megkönnyíti az átlépést a bölcsödéből az óvodába.

Szervezzen az óvónő az első és második osztályos tanítók számára többször is nyíltnapot, hogy megismerjék, hogyan nevelkednek leendő tanítványaik az óvodában. Ha az óvónő képes rá, szervezzen előadást is a Montessori pedagógia elméletének és sajátosságainak ismertetésére. Montessori pedagógiájának hatékonyságát olyan vonzóan mutassa be, hogy a tanítók is megpróbálják saját munkájukban – lehetőségük keretein belül – azokat alkalmazni.

A legfontosabb azonban, hogy tudják, mit várhatnak el az óvodásoktól. (Eddigi visszajelzéseink a már több évet Montessori csoportban neveltetett iskolásokról egészen kitűnőek. A tapasztalat az, hogy sokkal bátrabbak, önállóbbak, segítőkészebbek, nyugodtabbak, mint a hagyományos csoportokból jött gyermekek. Jobban koncentrálnak,

jobban oldanak meg problémákat, matematikai gondolkodásuk fejlettebb, hamarabb tanulnak meg olvasni, derűsek, közvetlenebbek.)

Az óvónők adjanak lehetőleg egyéni jellemzést is – szóban vagy írásban – óvodásaik leendő tanítójának. Kérjék meg őket és a gyermekek szüleit, sőt magukat az óvodásokat is, hogy egy idő elmúltával számoljanak be arról, hogyan illeszkedtek be az iskolai életbe. Az óvónők – a tanítókkal egyeztetve – tegyenek látogatást az iskolába gyermekeikkel, beszélgessenek ott az iskolásokkal, pedagógusokkal. Utána beszéljék meg az óvodában tapasztalataikat.

Óvodásaink örüljenek, hogy iskolába mehetnek, amikor eljön annak ideje.

7. 3 Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

Feladataink:

A közművelődési intézmények is segíthetik nevelői munkánk színvonalának emelését, ezért törekednünk kell a jó kapcsolat kialakítására és kínálatuk igénybe vételére, a lehetőségek kihasználására.

Minden hónapban tervezzük a tervezési programunkba illő, a témához kapcsolódó múzeumlátogatást.

A közelünkben lévő Budakeszi Vadasparkot tanévenként kétszeri alkalommal látogatjuk. Az állatkertek dolgozóival is tartjuk a jó kapcsolatot, folyamatosan értesítsenek bennünket, ha valami érdekes új esemény történt náluk, amit érdemes az óvodásokkal megnézni.

Szintén havonta egyszeri alkalommal szervezünk valamilyen színházlátogatást, jó kapcsolatot tartunk a Bábszínházzal és egyéb színházak szervezőivel.

8. SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK

8.1 Személyi feltételek

Az óvodai csoportban két óvónőnek és egy dajkának (vagy pedagógiai asszisztensnek) kell dolgozni. Sajátos követelmény, hogy a program bevezetésének időpontjában legalább az egyik óvónőnek Montessori pedagógiai alaptanfolyam elvégzését igazoló tanúsítvánnyal vagy más Montessori végzettség igazolásával kell rendelkeznie.

Az óvónők magatartásának meg kell felelni a Montessori pedagógia elvárásainak:(a pedagógusnak) "... új művészetet kell megtanulnia, azt, hogy a gyermek segítőtársa és vezetője legyen, és elvezesse őt azokhoz az eszközökhöz, amelyekre akkori fejlődése fokán szüksége van."A gyermeket szerető óvónőnek feladata a gyermekek megfigyelése, ennek alapján a gyermekek mély ismerete. **Minden gyermekben meg kell látnia a jót, a fejlődés lehetőségét.** Figyelembe kell venni a gyermekek sajátosságait, különböző adottságaikat, és a szociális háttérét. Mindenkor fel kell ismernie a segítségnyújtás megfelelő idejét és mértékét, a fejlesztés módját, feladatait.

Érzelmi biztonságot kell nyújtania mindenegyres gyermek számára. Tisztelnie kell a gyermekben az embert és egymás tiszteletére kell nevelni őket. Külseje legyen mindig csinos, vonzó, esztétikus. Szava halk, beszéde helyes és kedves, de nem kedveskedő. A munkatársakkal, a szülőkkel és a hivatalos szervekkel is jó viszony kialakítására kell törekednie.

A Montessori tanfolyamot végzett óvónő feladata, hogy munkatársát és a vele egy csoportban dolgozó dajkát – ha szükséges – megismertesse a Montessori pedagógia alapelveivel és megtanítsa azok alkalmazására munkájukban. Különösen kiemelendő a kis gyermekkorai sajátosságok, mint pl. a mozgásigény elfogadtatása, a toleráns magatartás, szeretetteljes bánásmód a legkülönbözőbb gyermekekkel.

Meg kell tanulniuk a türelmes viselkedést minden gyermekkel, a segítséggel kapcsolatos elvárásokat. Meg kell követelni a helyes és szép beszédet, stílus, nyelvhelyesség és hangsúly szempontjából egyaránt. Meg kell értetni, hogy a kisgyermekkel foglalkozó személy magatartása modellértékű, hogy minden egyes mozdulat és hangsúly simogathat és bánthat. Ennek tudatában kell mindenkinek viselkedni.

8.2 Tárgyi feltételek

A csoportszobák **hagyományos berendezése Maria Montessori pedagógiájából eredően:** gyermekméretű bútorok, nyitott polcok, természetsarok, olvasó sarok, gyermekméretű eszközök az önellátáshoz, takarításhoz, állat- és növénygondozáshoz, kertészkedéshez, –megfelelő földterület – a földműveléshez is.

Mindezeket kiegészíti a babaszoba-babakonyha, sok játékszer, rajz és barkácsoló eszközök.

Sajátos követelmény a Montessori didaktikai játékeszközök biztosítása.

MONTESSORI ESZKÖZJEGYZÉK

A gyakorlati élet teendőire felkészítő eszközök

- keretek
- öntögetős és rendezgetős játékok

Az érzékelést fejlesztő eszközök

A kiterjedés érzékelésére

- hengerek
- rózsaszín torony
- barna hasábsor
- piros rudak

A szín érzékelésére

- szín-párok
- színárnyalatok

A tapintásra

- sima és durva táblák
- sima és durva tábla-párok
- különböző anyag-párok

A szaglásra

- különböző illatú kis palackok

Ízérezékelésre

- ízleltető üvegek

Súly érzékelésére

- súlylapocskák

Hő érzékelésre

- hőpalackok
- hő táblák

Forma érzékelésére

- gombos zsák
- gyöngyös zsák
- titokzsák

Eszközök az írás előkészítésére

- rajzsablonok
- dörzspapírból kivágott betűk
- kartonpapírból kivágott betűk
- kisméretű betűk kis lapokon
- feliratok
- névkártyák

A matematikai gondolkodást fejlesztő eszközök

- piros-kék rudak
- számjegyek kartonból
- számjegyek dörzspapírból
- orsós doboz
- korongok
- gyöngy rudak
- összeadás-tábla
- négyzet aranygyöngyökből
- Séguin-féle táblák
-

Eszközök a geometriai formák megismeréséhez

- síkidomok szekrénye
- kartonlapok a gyakorláshoz
- mértani testek
- mértani titokzsák

Eszközök földrajzi és természetrajzi ismeretekhez

- földgömbök
- puzzle-térképek
- térképek
- zászlók
- képek tájakról
- emberekről
- állatokról
- növényekről
- az égboltról

Eszközök a zenei neveléshez

- zörejdobozok
- harangsor